

Kielitaidon merkitys globaalissa taloudessa

Markku Koponen
Koulutusjohtaja emeritus
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Kari Sajavaara-muistoluento
Jyväskylä 18.01.2012

Elinkeinoelämän keskusliitto

Esityksen sisältö

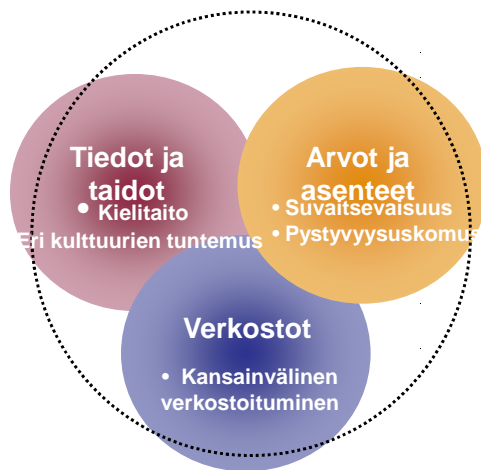
- Kansainvälistyvä toimintaympäristö
- Minkälaisia ovat työelämän kielitaitotarpeet nyt ja tulevaisuudessa?
- Kohtaavatko kysyntä ja tarjonta?
- Miten turvataan monipuolinen kielivaranto?

Muuttuva toimintaympäristö haaste osaamisen kehittämislle ja työvoiman saatavuudelle

- Kansainvälistyvä talous
- Ikääntyvä väestö ja vähenevä työvoima
- Tieto- ja viestintäteknologian vallankumous
- Verkostoituminen yli toimialarajojen ja kansallisten rajojen
- Maahanmuuton kasvu ja monikulttuurisuuden lisäys
- Nopeutunut teknologian, työelämän ja työtehtävien muutos
- Eettisyyden, turvallisuuden ja kestävän kehityksen periaatteiden korostuminen
- Pk-yritysten merkityksen kasvu

Mistä yritysten tarvitsema osaaminen muodostuu?

Yritysesimerkki: Globaali yritys

”Yrityksessämme virallinen työskentelykieli on englanti, mutta eri maiden tytäryhtiöiden sisällä puhutaan yleensä paikallista kieltä. Niinpä meillä puhutaan suomen ja englannin lisäksi mm. ruotsia, norjaa, saksaa, ranskaa, portugalia, espanjaa, venäjää ja kiinaa.

Yrityksen pitäisi pystyä takaamaan, että avainmarkkina-alueiden paikallista kieltä osataan riittävästi myös Suomessa, joka on konsernin kotipaikka.

Paikallisen kielen käyttäminen kommunikoinnissa tiivistää yhteistyötä.

Kaikilla markkina-alueilla englannin kielen taitotaso ei myöskään ole kovin korkea, mikä korostaa paikallisen kielen osaamisen tärkeyttä.”

Ponsse Oyj

Lähde: EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2009

18.01.2012
5

Yritysesimerkki: Lokaali yritys

” Yli 900 henkilöä työllistävän yrityksen työkieli on suomi. Englannin kieltä tarvitaan sekä toimihenkilötehtävissä että asiakas-palvelussa melko vähän. Ruotsia ei tarvita juuri lainkaan. Sen sijaan venäjän taidon tarve on erittäin suuri asiakaspalvelutehtävissä ja sen merkitys kasvaa jatkuvasti.

Venäjän kielen taito onkin noussut tärkeimpien rekrytointikriteerien joukkoon heti ammattitaidon ja työkokemuksen jälkeen. Yrityksellä on jatkuvasti rekrytointivaikeuksia, koska venäjää osaavia kaupan sekä majoitus- ja ravitsemisalalan ammattilaisia ei ole tarjolla riittävästi. Venäjää taitavan henkilöstön puute on jo uhka yrityksen kilpailukyvyille.”

Pohjois-Karjalan Osuuskauppa

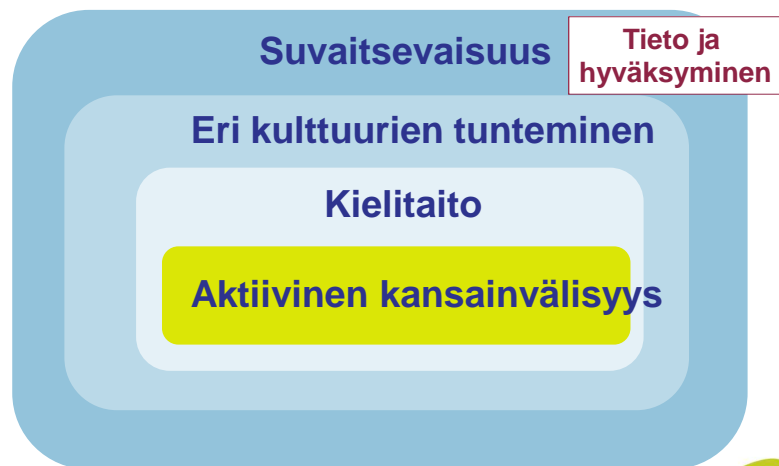
Lähde: EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2009

18.01.2012
6

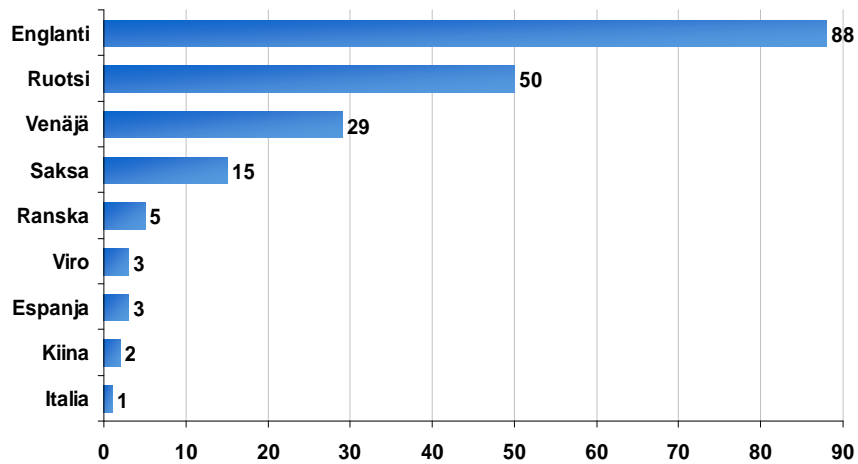
Työelämän kriteerit hyvälle kielitaidolle

- Eri työtehtävissä tarvitaan eritasoista ja erilaista kielitaitoa.
- Hyvä kielitaito tarkoittaa, että henkilö kykenee ottamaan sujuvasti osaa keskusteluun, ilmaisemaan asioita ymmärrettävästi ja vakuuttavasti sekä rakentamaan luottamusta.
- Kyse on laajemmasta viestintäosaamisesta, joka käsittää kielitaidon lisäksi kulttuuriosaamisen sekä kyvyn käydä dialogia, argumentoida ja väitellä.

Jokaisen työntekijän työympäristö ja työtehtävät kansainvälistyvät

Kielitaitotarpeet EK:n jäsenyrityksissä 2009, %*)

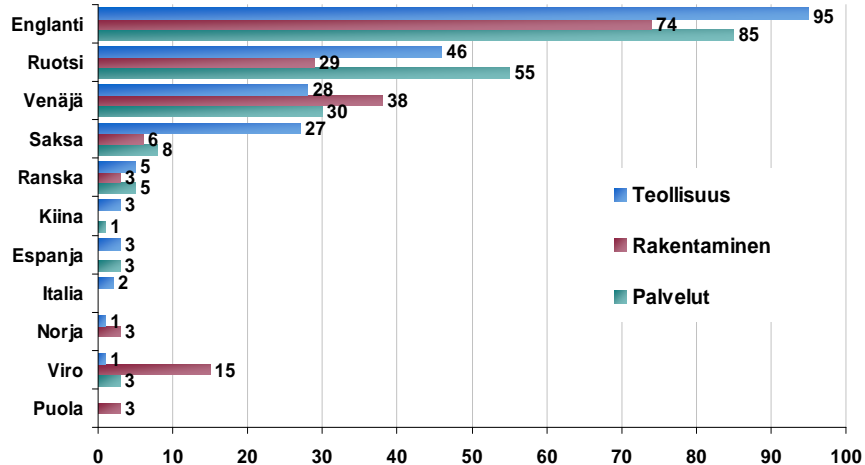
*) Niiden yritysten osuus, jotka painottavat ko. kielitaitoa rekrytointikriteerinä

Lähde: EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2009
18.01.2012
9

Elinkeinoelämän keskusliitto

Kielitaitotarpeet EK:n jäsenyrityksissä sektoreittain 2009, % *)

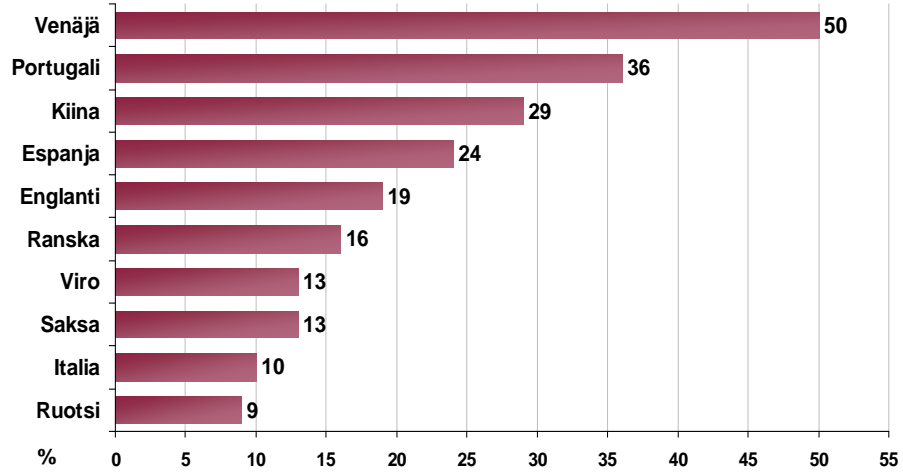
*) Niiden yritysten osuus, jotka painottavat ko. kielitaitoa rekrytointikriteerinä

Lähde: EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2009
18.01.2012
10

Elinkeinoelämän keskusliitto

Tulevaisuuden kasvavat kielitaitotarpeet EK:n jäsenyrityksissä 2009, % *)

*) Niiden yritysten osuus, jotka ennakoivat kielitaitotarpeen kasvavan tulevaisuudessa

Lähde: EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2009

18.01.2012
11

”Työelämä haluaa diversiteettiä,
järjestelmä tuottaa yksipuolisuutta”

Kieliparlamentti 7.4.2011

18.01.2012
12

Ensimmäistä pitkää kieltä opiskelleet 3. vuosiluokalla vuonna 2008 (perusopetuksen A1-kieli)

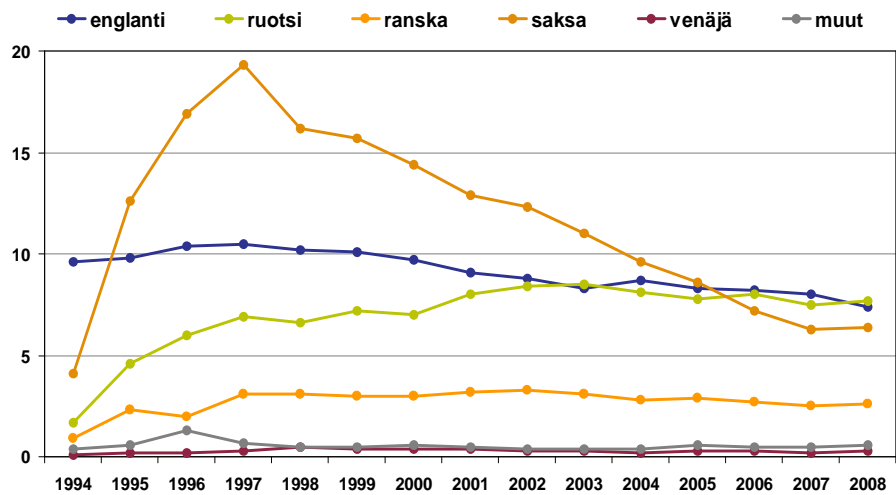
2008		
A1-kieli	Oppilaita	(%)
Englanti	52 327	91
Ruotsi	623	1,1
Suomi	3 054	5,3
Ranska	452	0,8
Saksa	710	1,2
Venäjä	101	0,2
Saame	0	0
Muu kieli	13	0
A1- kielet yhteensä	57 280	99,6

Lähde: Koulutuksen määrälliset indikaattorit 2009, OPH
18.01.2012
13

Elinkeinoelämän keskusliitto

Toista pitkää kieltä (A2) opiskelleiden osuudet 5. luokkalaisista 1994–2008, %

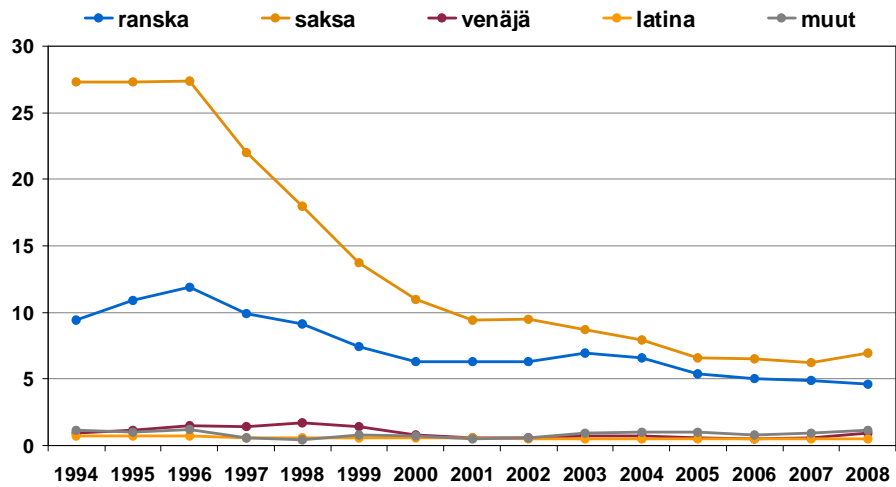

Lähde:
Opetushallitus
18.01.2012
14

Elinkeinoelämän keskusliitto

Toista lyhyttä vierasta kieltä (B2) opiskelleiden osuudet 8.–9. luokkalaisista 1994–2008, %

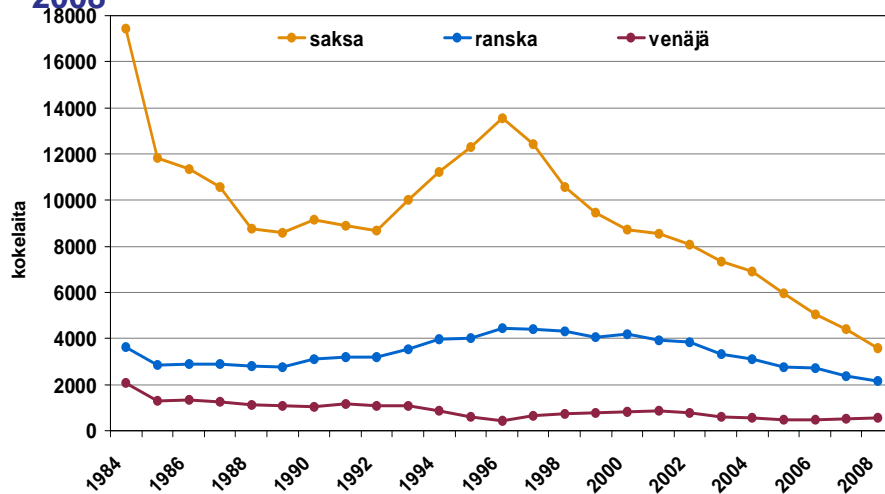
Lähde:
Opetushallitus
18.01.2012

15

Elinkeinoelämän keskusliitto

Lyhyen kielen yo-kokeeseen ilmoittautuneet 1984–2008

Lähde:
Opetushallitus
18.01.2012

16

Elinkeinoelämän keskusliitto

Kielivarannon vahvistamiseksi perusopetuksessa tulee lisätä monipuolista kielitarjontaa ja valinnaisuutta

- Vieraan kielen opiskelu aloitetaan mahdollisimman nuorena.
- Opetuksen järjestäjällä velvollisuus tarjota alaluokilla 1-6 vähintään kolmea kieltä, joista yksi on toinen kotimainen kieli (ruotsi/suomi).
- Valinnanmahdollisuuksia laajennetaan luopumalla toisen kotimaisen kielen pakollisuudesta.
- Kaksikielisiä kouluja ja opetusta lisätään.
- Jokainen oppilas valitsee ainakin kaksi kieltä, joita hän opiskelee perusopetuksessa.
- Hyödynnetään verkostoja, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä kielikoulutusta tarjoavia palveluntuottajia kielitarjonnan monipuolistamiseksi.
- Lisätään vieraskielisen opetuksen tarjontaa ja opettajien valmiuksia opettaa vieraalla kielellä.
- Koulujen kansainvälistyminen on koko kouluyhteisön, ei vain kielenopetuksen tehtävä.